

TEČERES SINDROMS

1

Lietišķais ģērbšanās stils izveidojās visai nesen – XX gadsimta 20. gados. Šajā laikā tas piedzīvojis evolūciju un kļuvis atvērts visām modes vēsmām. Pēc «*L'Officiel Latvija*» lūguma imidža veidotājs un modes procesu analītiķis Konstantīns Bogomolovs uzluko biznesa stila izmaiņas pagājušā gadsimta gaitā.

«Daudzu apziņā izveidojies stereotips, ka lietišķā stila pamats ir žakete un svārki, taču tā bijis ne vienmēr. Lietišķais stils, tāpat kā citi stili, ir mainījies kopā ar modi. Biznesa sievietes veidols radies 20. gados, kad kļuva moderni, ka sieviete strādā. Uz emancipācijas vilņa noformējās neatkarīgas sievietes tēls, kura brauc ar auto, spēlē tenisu un kūpina cigareti, proti, atkaro no vīriešiem visas tās nodarbes, kas vēl nesen bija pieejamas tikai stiprajam dzimumam. Līdz tam sievietes nestrādāja – viņu misija bija eksistēt kā sava vīra papildinājumam «plus 1». Tad pēkšni sieviete kļūst par patstāvigu vienību. Kādas viņai bija perspektīvas? Sekretāre, mašinrakstītāja, stenogrāfiste... Par vadošiem amatiem nebija runas. Divdesmitajos gados par lietišķās sievietes uniformu kļuva dienas kleita, nevis žakete un svārki. Tolaik sievietes Valkāja arī kostimus, bet tikai vizītēs, piemēram, komplektā ar cepuri un cimdiem, dodoties uz tējas dzeršanu.

KOSTĪMU DRĀMA

Pēc Otrā pasaules kara sievietes retumis sāka ieņemt vadošus amatus. Lieliska tālaika ilustrācija ir amerikāņu seriāls «Trakie viri» (*Mad Men*), kura darbība norit 50.–60. gados. Ar daudzām balvām godalgotais seriāls ir pelnījis uzmanību kā

2

nevainojama retro stilizācija. Tā varones, galvenokārt sekretāres, ir tērpušas blūzēs, svārkos vai kleitās. *Chanel* vai *Givenchy* kostimos šajā serialā greznojas tikai viņu priekšnieku, augstāko menedžeru dzīvesbiedres. Tolaik tiesibas valkāt kostimu bija vēl bija jāiegūst ar noplēniem.

Svārki un žakete par lietišķu stilu atribūtu kļuva tikai 70. gadu nogalē, 80. gadu sākumā. Turklat tas notika ne tikai Rietumos, bet arī bijušās PSRS plašumos, jo mājsaimnieces tēls pie mums tolaik nepavisam nebija populārs. Toties sieviete pie auto stūres vai darbagalda kā nodajas priekšniece – tas gan. Sievietes tēls lietišķu kostīmā stabili ieviesās padomju kinematogrāfā. Atcerēsimies kaut vai tālaika zelta klasiku – filmas «Dienesta romāns» un «Maskava asarām netic». Ja pirmajā kinolentē sieviete intelektuāle un priekšniece zilzeķe var iegūt laimi tikai laulībā, tad otrajā filmā darījumu sieviete ir laimiga jau lietišķā tvīda kostīmā.

Ikviena ģerbšanās stila attīstību veido trenda noteicēji – sa biedrībā pazīstamas personības, kas uztver modes tendences. 1979. gadā notika unikāls gadījums – par Lielbritānijas premjeri pirmoreiz kļuva sieviete. Mārgaretai Tečerei tiešām paveicās ar tendencēm – 80. gados viss bija spilgts, uzkrītošs un grezns. Viņa savu imidžu padarija par kulta veidolu, kļūstot par atdarināšanas paraugu vairākām paaudzēm. Dzelzs lēdījas tēla atbalīs varam redzēt manierē, kā ģerbjas amerikāņu politiķes Madlēna Olbraita un Kondoliza Raisa. Arī bijušās Latvijas prezidentes Vairas Viķes-Freibergas veidolā skaidri saskatāma Tečeres *baušu* istenošana: viņa ģerbšās konservatīvi, strikti ārpus tālaika modes tendencēm, kā rotasiļetu uzliekot pērlu virteni. Tajā periodā par biznesa sievietes ģerbšanās normu kļuva arī bikškostīms, tomēr augstākajos vadības ešelonos bikses skaitās aizliegts apģērba elements. 90. gadi izvērtās par istu lietišķu stilu zelta laikmetu – bija ārkārtīgi svarigi ievērot visus *dreskoda* nosacījumus.

FAKTS
Par sieviešu uzņēmējdarbības aizsācējām var uzskatīt franču grizetes, kuras noplēnīja iztiku ar savu darbu. Par grizetēm Parīzes puķu tirgotājas un šuvējas iesauca viņu kleitu krāsas dēļ (gris – franču val. «pelēks»).

3

1 — Kostīms par lietišķo apģērbu kļuva tikai 80. gados.
L'Officiel №939., 2009. gads.

2 — Neatkarīgas sievietes tēls izveidojās uz emancipācijas viņa 20. gados.

3 — Nensijs Reigana un Mārgareta Tečere britu premjera rezidencē Dauningstrītā 1988. gadā.

Vācijas kanclere Angela Merkele radīja bezprecedenta imidžu, ģerbjoties pēc vīriešu noteikumiem un atsakoties no tradīcijas, kas veidojusies vairākas desmitgades.

ZĀLES PRET GARLAICĪBU

Kārtējā revolūcija lietišķu imidža sfērā sākās XXI gadsimta sākumā. Vācijas kanclere Angela Merkele radīja bezprecedenta imidžu, ģerbjoties pēc vīriešu noteikumiem un atsakoties no tradīcijas, kas veidojusies vairākas desmitgades. Merkeles kundze gandrīz nemaz nelieto dekoratīvo kosmētiku un vienā komplektā izmanto pelēko un melno krāsu, kas līdz tam attiecas uz vīriešu apģērbu. Merkeli var uzskatīt par *bezdzimuma* stila aizsācēju, kas šosezon kļūst arvien populārāks.

Uz emancipācijas viļņa 20. gados veidojās neatkarīgas sievietes tēls, kura traucas ar auto, spēlē tenisu un kūpina cigareti, proti, atkaro no vīriešiem visas tās nodarbes, kas vēl nesen bija pieejamas tikai stiprajam dzimumam.

Other iconic figures of the era include Ukraine's Prime Minister Yuliya Tymoshenko. In this 1964 issue of L'Officiel, she is shown in a double-breasted suit with contrasting piping, a style that was considered very progressive for women at the time. The fashion industry was also embracing modernity, with designers like Yves Saint Laurent introducing the "pétillante" look, characterized by bright colors and playful patterns. The blazer, a staple of women's wardrobes since the 1920s, was being reimagined with bold colors and unique designs. The 1960s saw a shift towards more practical and versatile clothing, reflecting the changing roles of women in society.

Šodien lietišķais stils ir reabilitēts un atvērts jauniem modes strāvojumiem.

— Bikškostīms vēl pirms 20 gadiem bija nepieņemams varas augstākajos slāņos.

